

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2024-04-25
2024:18Swedsec Licensiering AB
Licenshavaren

BESLUT

Disciplinnämnden återkallar licenshavarens licens.

SKÄL

Bakgrund

Licenshavaren var vid tidpunkten för de anmälda överträdelserna anställd som kundrådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av aktiv licens hos Swedsec Licensiering AB (Swedsec).

Företaget har anmält att licenshavaren har överträtt företagets regler om investeringsrådgivning och dokumentation. Enligt anmälan har licenshavaren gjort stora avsteg från företagets rekommendation och kundernas önskemål när licenshavaren omplacerat två kunders innehav till en nischad fond. När det gäller en av kunderna har fondbytet vidare inte dokumenterats.

Med hänvisning till företagets anmälan har Swedsecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavarens licens återkallas.

Företagets anmälan

Företaget har i anmälan anfört i huvudsak följande.

I samband med två kundklagomål har företaget funnit att licenshavaren har gett råd om placering i fonder i strid med kundernas riskprofil och egna önskemål. En stor del av innehavet i båda kundärendena har dessutom placerats i en s.k. trendfond. Syftet med att placera i en trendfond är att kunna erbjuda kunden en liten del i en branschfond eller specifik marknad utifrån kundens preferenser. Rekommenderat belopp räknas ut som en procentandel av kundens placeringar och får inte överstiga detta belopp. Licenshavaren har inte beaktat företagets rekommendationer och har gett båda kunderna olämpliga råd.

I det ena ärendet, rörande kund A, har licenshavaren omplacerat hela kundens innehav (ca 1 500 000 kronor) i en tjänstepension från en fond till en trendfond samt ändrat fördelning av nya premier till samma trendfond till 100 procent. Dokumentation saknas helt för fondbytet. I samma kundärende har licenshavaren lämnat råd om placering av 300 000 kronor i strid

med kundens önskemål. Även här har rådgivningen stridit mot företagets regelverk då rådet inte stämmer med företagets rekommendation eller kundens önskemål. Placeringarna har lett till att kunden har gjort stora förluster som företaget har fått ersätta då kunden kommit in med klagomål om att rådgivningen varit i strid med dennes önskemål.

I det andra ärendet, rörande kund B, blev kunden kontaktad av sin nya rådgivare för att boka in ett möte då kunden inte hade varit inne på rådgivning de senaste 19 månaderna. I samband med detta uppmärksammades att hela kundens pensionskapital, gällande såväl avtalspension som tjänstepension, blivit omplacerat till samma trendfond som ovan. Kunden uppgav att hen vid rådgivningstillfället 2021 uttryckligen hade sagt till licenshavaren att hen tänkte gå i pension inom tre till fem år och uppfattade att rådet innebar en trygg placering. Även i detta fall har kunden inkommit med ett klagomål och yrkat på ersättning. Efter utredning har brister i rådgivningen konstaterats och företaget har ersatt kundens förlust.

Sammanlagt har företaget fått ersätta kunderna med över en miljon kronor för de förluster som placeringarna har medfört.

Licenshavaren har anfört att hen inte har fått erforderlig utbildning om hur investeringsrådgivning och dokumentation ska genomföras. Licenshavaren har dock genom Swedsecs licenstest fått en god grund gällande de regelverk som aktualiseras inom värdepappersmarknaden, däribland de centrala reglerna kring investeringsrådgivning och tillhörande krav på dokumentation. ÅKU säkerställer att kunskaperna upprätthålls. Utöver det har företaget ett gediget utbildningspaket och licenshavaren har genomgått företagets utbildningar med godkänt resultat.

Företaget har vid två tidigare tillfällen anmält licenshavaren till Swedsec för regelöverträdelser, vilket har resulterat i en erinran 2022 och en varning 2023. Licenshavaren anställdes i företaget 2008 men är i dag inte längre anställd.

Licenshavarens inställning

Licenshavaren har medgett att hen inte har dokumenterat i enlighet med företagets regler men invänt att det berott på att hen inte fått tillräcklig utbildning och hjälp från företaget. Licenshavaren förnekar att hen gett några olämpliga investeringsråd och menar att de aktuella placeringarna har skett på uppdrag av kunderna. Licenshavaren har i huvudsak anfört följande.

Kund A var egenföretagare och drev företaget tillsammans med en annan person. Kund A var inte så insatt i börserna och i fonderna men det var hans kollega, den andra ägaren. Kund A var väldigt nyfiken på högrisk eftersom hans kollega länge hade hållit på med placeringar och haft stor vinst på sina placeringar. Kollegan hade stora förhoppningar på den aktuella trendfonden eftersom den hade gett en stor avkastning. Kund A blev också intresserad av fonden och ville ha exakt samma placering som kollegan för sin tjänstepension; den aktuella trendfonden.

Licenshavaren informerade kund A om att det var väldigt hög risk i denna fond och att det var mycket högre risk jämfört med den fond som han hade då. Licenshavaren uppfattade att

kund A inte ens ville höra mer om detta utan var helt inställd på att han skulle ha hela sitt pensionskapital i exakt samma fond som sin kollega. Kund A gav licenshavaren i uppdrag att placera om hela innehavet i hans tjänstepension till den aktuella trendfonden och han ville även att framtida insättningar skulle placeras i fonden. Licenshavaren gjorde som kunden bad hen att göra men missade att dokumentera att hen hade avrått från att placera om hela innehavet i tjänstepensionen i den aktuella trendfonden. Licenshavaren missade detta för att hen var stressad och hade ett annat möte och för att mötet hade tagit väldigt lång tid.

Licenshavaren talade med kund A om placeringen av 300 000 kronor och ställde många frågor, bl.a. om hur han såg på risken med dessa pengar och hans placeringshorisont. Han ville placera till hög risk men inte den högsta och han sa uttryckligen att han ville placera i den aktuella trendfonden men inte allt. Licenshavaren placerade även en del av kapitalet i en mixad fond för att trappa ner risken i portföljen så att det blev hög risk men inte den högsta enligt kundens önskemål.

Börsen gick inte som kund A hade förväntat sig och inte fonden heller och det var först när fonden hade tappat mycket som kund A kom in med ett klagomål. Kund A har alltid varit nöjd med licenshavaren när börsen gick bra.

När det gäller ärendet rörande kund B kommer licenshavaren tyvärr inte ihåg vilken kund det handlar om. Licenshavaren vill dock poängtera att hen aldrig någonsin har placerat ett helt innehav i den aktuella trendfonden utan att hen fått det i uppdrag av kunden. Tre till fem års placeringstid är kort period för att placera om hela pensionskapitalet i den aktuella trendfonden och det hade licenshavaren aldrig gett råd om såvida inte kunden hade gett hen i uppdrag att göra detta.

När licenshavaren började som rådgivare fick licenshavaren ingen hjälp eller utbildning från någon av sina dåvarande kollegor med vare sig dokumentation eller något annat utan har fått lära sig allt själv steg för steg. Licenshavarens dåvarande chef var väl medveten om detta och upprepade hela tiden att det inte var okej och att licenshavaren skulle få hjälp. Chefen erbjöd sig att gå igenom hela rådgivningsverktyget med licenshavaren. Chefen klickade fram och tillbaka i rådgivningsverktyget och tyckte att det räckte.

Licenshavarens misstag har skett av okunskap och inte med vilja. Licenshavaren är väldigt ledsen för att företaget har behövt ersätta dessa kunder. Det har inte gått till så som kunderna påstår men företaget har tyvärr inte bevis på det eftersom licenshavaren har brustit i dokumentationen. Kunderna har dock i efterhand kunnat se och godkänna placeringarna via internettjänsten. Licenshavaren arbetar i dag på ett annat företag och är beroende av sin licens för att kunna försörja sig och sitt barn.

Överväganden

Företaget har anmält att licenshavaren, avseende två kunder, dels har rekommenderat produkter som inte har stämt överens med företagets rekommendationer och kundernas önskemål, dels inte har dokumenterat den ena kundens fondbyte. Licenshavaren har medgett att hen inte har dokumenterat på rätt sätt men har i övrigt invänt att de aktuella placeringarna har skett på uppdrag av kunderna.

Av företagets interna regler och instruktioner framgår att den i ärendet aktuella trendfonden får utgöra högst en bestämd procentandel av en kunds portfölj. Det anges också att det är rådgivarens ansvar att se till att de råd som lämnas är lämpliga för kunden. Som framgått har de placeringar som skett efter licenshavaren investeringsrådgivning kraftigt avvikit från företagets rekommendationer. Även om licenshavaren, så som hen har invänt, har agerat på uppdrag av kunderna, har licenshavaren haft ett ansvar för att se till att placeringarna varit riktiga och lämpliga för respektive kund. Ett eventuellt avrådande skulle vidare ha dokumenterats.

Disciplinnämnden finner att licenshavaren genom sitt agerande har brutit mot företagets regler om investeringsrådgivning och dokumentation. Dessa regler bygger på lag och utgör en central del av kundskyddet. Att reglerna om dokumentation följs är vidare helt avgörande för att företaget i efterhand ska kunna ta tillvara sina intressen i händelse av en tvist med kunden.

Licenshavaren har vid två tidigare tillfällen varit föremål för prövning av Swedsecs disciplinnämnd. Den första anmälan kom in i december 2021 och avsåg att licenshavaren på uppdrag av en kunds sambo hade inlett ett kreditärende och tagit en kreditupplysning utan samtycke från kunden. Swedsecs disciplinnämnd konstaterade i beslut att med hänsyn till att det hela fick betraktas som en engångsförseelse i en inte alldeles enkel situation kunde påföljden bestämmas till en erinran. Den andra anmälan kom in till Swedsec i november 2022 och avsåg att licenshavaren hade placerat om pengar för en kund utan uppdrag och utan att dokumentera det inträffade. Disciplinnämnden bedömde att de konstaterade regelöverträdelserna inte var så allvarliga att licenshavaren licens skulle återkallas och meddelade en varning.

Som disciplinutskottet har konstaterat är det anmärkningsvärt att licenshavaren har blivit föremål för prövning inom ramen för Swedsecs disciplinära förfarande tre gånger under två år. Licenshavaren har i det nu aktuella ärendet invänt att bristerna har berott på okunskap och att hen inte hade fått tillräcklig utbildning och hjälp från företaget. Som licenshavare har man ett eget ansvar för att hålla sig informerad om de regler som gäller för verksamheten och att följa dessa. Med tanke på att licenshavaren nyligen vid två tillfällen hade meddelats disciplinpåföljder för regelöverträdelser borde licenshavaren rimligen varit än mer uppmärksam på vikten av att ta reda på och följa de regler som gäller.

Disciplinnämnden finner att de nu aktuella regelöverträdelserna, sammantaget med de överträdelser som licenshavaren tidigare har gjort sig skyldig till, visar att licenshavaren inte är lämplig att inneha licens från Swedsec. Licenshavarens licens ska därför återkallas.

På disciplinnämndens vägnar

Kristina Ståhl

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Kristina Ståhl, bolagsjuristen Mats Beckman, f.d. börschefen Carl Johan Högbom, konsulten Kerstin Lindvall-Duffy och f.d. chefsjuristen Jan Persson.